

Sygn. akt **IC 356/15**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Bożena Chłopecka	
Protokolant: Joanna Ołdakowska	

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **E. G. (1), L. L.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)**

o zapłatę

I. zasądza od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz E. G. (1) i L. L. kwoty po 1.331.716 zł (jeden milion trzysta trzydzieści jeden tysięcy siedemset szesnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 kwietnia 2018r. do dnia zapłaty,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. ustala, że powódki ponoszą koszty postępowania w 66,58%, zaś pozwany w 33,42% pozostawiając ich szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygn. akt: IC 356/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 kwietnia 2015 r. powódki E. G. (1) z domu F. oraz L. L. z domu F. wniosły o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...) na ich rzecz kwoty 7.969.000 zł, każdej po 1/2 części, z odsetkami ustawowymi od daty ustalenia wartości odszkodowania opinią biegłego do dnia zapłaty. Powódki wskazały, że domagają się zapłaty w/w kwoty tytułem należnego im odszkodowania za bezprawne pozbawienie ich prawa własności czasowej (obecnie użytkowania wieczystego) do części gruntu o powierzchni 577 m⁽²⁾ dawnej nieruchomości (...) przy ul. (...) (...), oznaczonej nr hip. (...) na imię B. M., obecnie wchodzącego w skład działki (...) (zapisanej w KW nr (...), jako własność (...) sp. z o.o.) oraz prawa własności posadowionych na nim budynków i fragmentów murów, wadliwym orzeczeniem Prezydium Rady Narodowej m.st. W. z dnia 10.02.1951 r., L.dz. (...), wydanym z rażącym naruszeniem prawa.

Ponadto powódki domagały się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa-Wojewody (...) kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych /pozew k. 2-18/.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa - Wojewoda (...) wniósł o oddalenie powództwa, oraz o zasądzenie kosztów postępowania wg norm prawem przepisanych na rzecz Skarbu Państwa, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, stosownie do brzmienia art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany

zakwestionował powództwo co do zasady, jak i co do wysokości, wniósł również o uznanie, iż wszelkie okoliczności faktyczne, które nie zostały przyznane są sporne między stronami. Pozwany stanął na stanowisku, że powódki nie wykazały poniesienia szkody na skutek wydania wadliwej decyzji. Zdaniem pozwanego stwierdzenie wydania decyzji z naruszeniem prawa nie oznacza samo przez się zrealizowania wszystkich przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej /odpowiedź na pozew k. 185-188/.

W piśmie procesowym z dnia 30 grudnia 2015 r. pozwany Skarb Państwa podniósł zarzut braku legitymacji procesowej czynnej Powódek. Skarb Państwa wskazywał, iż z załączonych do pozwu postanowień w sprawie stwierdzenia nabycia spadku, wynika, iż spadkobierczyniami była E. F. oraz L. F., natomiast decyzja SKO z dnia 22 marca 2012 r. dotyczy E. G. (2) oraz L. L.. Pozwany zarzucił ponadto brak związku przyczynowego pomiędzy decyzją PRN z dnia 10 lutego 1951 r. o odmowie przyznania własności czasowej, a samą szkodą, która – w ocenie strony powodowej powstała w jej majątku. Skarb Państwa podniósł ponadto zarzut legalnego zachowania alternatywnego, argumentując, że gdyby Prezydium Rady Narodowej w dniu 10 lutego 1951 r. zachowało się zgodnie z prawem tj. skierowało decyzję wyłącznie do spadkobiercy zmarłej strony, to i tak byłaby to decyzja odmawiająca przyznania prawa własności czasowej do nieruchomości. W piśmie podniesiono także zarzut przedawnienia, oparty na podstawie art. 160 § 6 k.p.a. Skarb Państwa wskazał nadto, że Powódki nie wykazały szkody. W zakresie roszczenia o odsetki Pozwany wskazał, że winny być one orzeczone dopiero od daty wydania wyroku /pismo k. 194-202/.

Pismem procesowym z dnia 28 stycznia 2016 r. powódki odnosząc się do zarzutów pozwanego w zakresie braku legitymacji czynnej do wniesienia pozwu, wskazały, że postanowienie o stwierdzenie nabycia spadku Sądu Rejonowego dla Warszawy – Woli w Warszawie z dnia 15.10.2008 r., sygn. akt. II Ns 685/07 zostało już sprostowane, z ujęciem prawidłowych nazwisk Powódek, jednakże postanowienie to nadal nie zostało Powódkom doręczone. Powódki wskazały na brak potrzeby prostowania postanowień spadkowych z dnia 7.10.2009 r., sygn. akt. II Ns 685/07 oraz postanowienia z dnia 17/06/2009 r., sygn. akt I Ns 270/09 wydanych pod panięńskim nazwiskiem Powódek, gdyż wyroki Okręgowego Sądu (...) w T.z dnia 25.12.2014 r., stwierdzające zawarcie przez nie związków małżeńskich zapadły już po wydaniu tych postanowień spadkowych. Odnośnie zarzutu przedawnienia w przedmiotowym piśmie wskazano, że dla Powódki ad 1 decyzja Samorządowego Kolegium Odwoławczego stała się ostateczna najwcześniej w dniu 3.04.2012 r., najpóźniej 17.04.2012 r., zaś dla Powódki ad 2 najwcześniej w dniu 6.04.2012 r., najpóźniej w dniu 20.04.2012 r. Wnosząc pozew w sprawie w dniu 3.04.2012 r. Powódki dochowały 3 – letniego terminu, o którym mowa w art. 160 § 6 k.p.a. Odnośnie zarzutów dotyczących braku wykazania szkody, związku przyczynowego pomiędzy źródłem szkody, a szkodą, legalnego zachowania alternatywnego to Powódki wskazują, że z decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego nie wynikało, że orzeczenie PRN z dnia 10 lutego 1951 r. zostało uznane za wadliwe jedynie z przyczyn formalnych. Takiej interpretacji zaprzecza zdaniem Powódek treść sentencji oraz uzasadnienia ostatecznej decyzji SKO z dnia 22.03.2012 r. Co więcej w przedmiotowej replice wskazano, że nie było żadnej podstawy prawnej do odmowy przyznania Powódkom prawa własności czasowej do przedmiotowego gruntu, co przesądza, o zaistnieniu szkody w niniejszej sprawie /pismo k. 240-255/.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie /protokół rozprawy k. 521-521v./.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość położona w W. przy ul. (...) (...) zapisana w księdze hipotecznej „Nieruchomość w m.st. W. Nr (...)” będąca własnością B. M. objęta została działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 roku o własności i użytkowania gruntów na obszarze m.st. Warszawy /Dz. U. Nr 50 poz. 279 ze zm./.

Z dniem 21 listopada 1945 roku tj. z dniem wejścia w życie dekretu nieruchomości (...), w tym grunt przedmiotowej nieruchomości przeszły na własność gminy m.st. W., a od roku 1950 na własność Skarbu Państwa.

Powódki są następcami prawnymi zmarłego w dniu 9 maja 1946 r. B. M.. Na podstawie postanowienia z dnia 15 października 2008 roku wydanego przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w sprawie oznaczonej sygn. akt II Ns 685/07 :

1. spadek po B. M. nabyły na mocy ustawy córki: B. G., H. S. (1), P. Ł. (1) z d. M. po 1/4 części spadku każda z nich oraz wnuczki L. L. z d. F. i E. G. (2) po 1/8 każda;

2. spadek po B. G. zmarłej 9 maja 1946 roku nabyła córka F. G. w całości;

3. spadek po H. S. (2) zmarłej 9 maja 1946 roku nabyła siostra P. Ł. (2) i siostrzenica F. G. w częściach po 1/3 każda z nich oraz siostrzenice L. L. i E. G. (2) po 1/6 części spadku /**dowód**: postanowienie k. 25/.

Następnie na podstawie postanowienia z dnia 7 października 2009 roku w sprawie II NS 685/07 Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli, spadek po F. G. zmarłej dnia 9 maja 1946 roku nabyła P. M. w 1/2 części spadku oraz L. L. i E. G. (2) po 1/4 części spadku /**dowód**: postanowienie k. 28/.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2009 roku w sprawie oznaczonej sygn. akt INs 270/09 Sądu Rejonowego w S. spadek po P. Ł. (2) z d. M. zmarłej dnia 1 września 1990 roku nabyły L. L. i E. G. (2) po 1/2 części spadku wprost /**dowód**: postanowienie k. 29/.

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2015 roku Sądu Okręgowego w Warszawie V Wydział Cywilny w sprawie VCz 137/15 sprostowano oczywistą omyłkę pisarską w sentencji i komparycji postanowienia z dnia 15 października 2008 roku w sprawie II Ns 685/07 Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie w ten sposób, że w miejsce oznaczenia wnioskodawczynie (...) wpisano „L. L. z domu F.” /**dowód**: postanowienie k. 258/.

Z kolei postanowieniem z dnia 12 listopada 2015 roku Sądu Okręgowego w Warszawie V Wydział Cywilny w sprawie V Cz 4493/15 sprostowano oczywistą omyłkę pisarską w sentencji i komparycji postanowienia z dnia 15 października 2008 roku w sprawie II Ns 685/07 Sądu Rejonowego dla Warszawy-Woli w Warszawie w ten sposób, że w miejsce oznaczenia wnioskodawczynie (...) wpisano (...) /**dowód**: postanowienie k. 260/.

Tytułem wykonawczym Sądu Grodzkiego w W. Oddział I z dnia 22.08.1945 r. wprowadzono P. M. w posiadanie nieruchomości w W. przy ul. (...) hip. (...) /**dowód**: odpis tytułu wykonawczego k.39/.

W dniu 16.10.1948 r. P. M., spadkobierczyni po zmarłym w dniu 9 maja 1946 r. B. M., złożyła wniosek o przyznanie jej prawa własności czasowej do terenu nieruchomości położonej w W. przy ul. (...) nr (...), nr Hip. (...), należącej uprzednio do jej ojca / **dowód**: wniosek k. 40/.

Orzeczeniem administracyjnym z dnia 10 lutego 1951 r. odmówiono przyznania B. i P. M. prawa własności czasowej do gruntu dawnej nieruchomości (...) położonej przy ul. (...) (...), oznaczonej nr hip. (...). W orzeczeniu wskazano, że na zasadzie art. 1 dekretu z dnia 26 października 1945 r. oraz art. 32 i 37 Ustawy z dnia 20 marca 1950 r. wszystkie budynki i fragmenty murów znajdujące się na tym gruncie przeszły na własność Skarbu Państwa. Jednocześnie z decyzji ten wynika, że z zgodnie z prawomocnym planem zagospodarowania przestrzennego teren nieruchomości (...) przy ul. (...) (...) jest przeznaczony pod budynki i urządzenia użyteczności publicznej /**dowód**: orzeczenie k. 50/.

Zawiadomieniem z dnia 18 lutego 1960 r. skierowanym przez Sekretariat Sądu Powiatowego dla W. – P. do Prezesa Rady Narodowej w m.st. W. poinformowano, że na skutek wniosku z dnia 23.11.1959 r. nr (...) i z mocy postanowienia Sądu z dnia 11.002.1960 r. prawo własności nieruchomości przy ul. (...), nr hip. (...) zostało przepisane na Skarb Państwa w miejsce B. M. / **dowód**: zawiadomienie k. 41/.

Nieruchomość (...) hip. (...) stała się z dniem 27.05.1990 r. własnością Gminy W. na mocy art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r., co potwierdzono decyzją Wojewody (...) nr (...) z dnia 5 stycznia 1998 r. Następnie nieruchomość ta stała się własnością Gminy W. z mocy art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 25 kwietnia 1994 r. o ustroju Miasta st. W. (Dz. U. z 2002 r., nr 41, poz. 361 – z późn.zm.) i ostatecznie, kolejno, stała się własnością miasta st. W. na mocy art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju Miasta Stołecznego W. (Dz. U. Nr 48, poz. 195 – z późn.zm.). Miasto dokonało w 2002 r. podziału gruntu, oznaczonego jako działka ewidencyjna nr (...) na działkę nr (...) o pow. 6064 m⁽²⁾, w której skład weszła większa część gruntu z dawnej hip. (...) o pow. 577 m⁽²⁾ oraz działkę nr (...) o powierzchni (...),

w skład której weszła większa część gruntu dawnej nieruchomości hip. (...) o pow. 162 m⁽²⁾. Decyzją Prezydenta (...) W. nr (...) z dnia 10 grudnia 2013 roku dokonano podziału tej działki nr (...) na działki (...) (o pow. 162 m⁽²⁾) i nr (...). Podział ten został ujawniony w KW nr (...) w dniu 11 lutego 2014 roku / **dowód:** wypisy z k. 43 – 48/.

Wnioskiem z dnia 26 sierpnia 2010 roku pełnomocnik powódek wystąpiła o stwierdzenie nieważności orzeczenia administracyjnego z dnia 10 lutego 1951 roku Prezydium Rady Narodowej. Decyzją Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z dnia 22 marca 2012 r. stwierdzono na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. nieważność orzeczenia administracyjnego z dnia 10 lutego 1951 r. L.dz.(...) Prezydium Rady Narodowej w (...) W. w części dotyczącej gruntu dawnej nieruchomości (...) położonej przy ul. (...) (...), oznaczonej nr hip. (...), a obecnie wchodzącej w skład działki nr (...). Na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.a i art. 158 § 2 k.p.a stwierdzono, że wyżej wymienione orzeczenie administracyjne w części dot. gruntu dawnej nieruchomości (...) położonej przy ul. (...) (...), oznaczonej nr hip. (...), a obecnie wchodzącej w skład działki nr (...) zostało wydane z naruszeniem prawa. W tej części nie stwierdzono nieważności, bowiem orzeczenie to wywołało nieodwracalne skutki prawne. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że bez ustalenia woli następców prawnych byłego właściciela, co do przeznaczenia spornego gruntu, nie było możliwe stwierdzenie, czy dało się pogodzić możliwość korzystania przez nich z gruntu z przeznaczeniem nieruchomości w planie miejscowym, a zatem kwestionowane orzeczenie w sposób rażąco narusza ww. art. 7 ust. 2 dekretu z dnia 16 października 1945 r. Ponadto wskazano, iż orzeczenie administracyjne z dnia 10 lutego 1951 r. rozstrzyga o prawach B. M., który zmarł 9 maja 1946 r / **dowód:** decyzja k. 51-55/.

W wyniku rozpoznania wniosku z 1948 roku decyzją Prezydenta Miasta Stołecznego W. nr (...) orzeczono o ustanowieniu na lat 99 użytkowania wieczystego do gruntu niezabudowanego w pow. 162 m² oznaczonego jako działka ewidencyjna nr (...) w obrębie (...), uregulowana w KW (...) położona w W. przy ul. (...), na rzecz E. G. (2) oraz L. L., w udziałach wynoszących po 1/2. Ponadto ustalono czynsz symboliczny z tytułu ustanowienia prawa użytkowania wieczystego do gruntu opisanego w pkt I decyzji w wysokości 162 zł.

Działka (...) natomiast o pow. 577 m⁽²⁾ stała się z mocy ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i pracownikach samorządowych własnością dzielnicy-Gminy W.-W., co potwierdziła decyzja Wojewody (...) z dnia 5 stycznia 1998 roku, następnie własnością Gminy W. C., a ostatecznie własnością m.st. W.. Aktualnie działka nr (...) jest własnością spółki (...) Sp. z o.o. / **dowód:** wydruk z księgi wieczystej k. 47-49/.

Aktualnie wartość rynkowa prawa użytkowania wieczystego gruntu po powierzchni 577 m⁽²⁾ stanowiącego obecnie część działki nr ew. (...) z obrębu (...), jako części dawnej nieruchomości (...) nr hip. (...) według stanu na dzień 10 lutego 1951 roku i cen aktualnych wynosi (...)zł / **dowód:** pisemna opinia biegłego B. B. (2) k. 328-400, pisemna uzupełniająca opinia tego biegłego k. 437-446, pisemna uzupełniająca opinia nr (...) k. 470-475, pisemna uzupełniająca opinia nr (...) k. 496-498, ustna uzupełniająca opinia k. 521-521v. /.

Stan faktyczny ustalony przez Sąd oparty został przede wszystkim o dowody z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana.

Dowody z dokumentów - w przeważającej mierze decyzje administracyjne oraz orzeczenia Sądów /postanowienia/, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Sąd uznał, że opinia biegłego do spraw (...) została sporządzona przez osobę posiadającą fachową wiedzę i doświadczenie. Wykształcenie biegłego oraz jego empiria stanowią dla Sądu gwarancję rzetelności i dlatego wnioski wypływające z treści sporządzonej przez biegłego opinii przyjęte zostały jako wiarygodny dowód mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w zakresie wartości gruntu nieruchomości położonej przy ulicy (...) (obecnie ...)w W..

Wskazać przy tym należy, że biegły w sposób bardzo przekonujący odniósł się w pisemnych oraz ustnych wyjaśnieniach zgłoszonych do jego opinii zarzutów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Wobec stwierdzenia nieważności i wydania z rażącym naruszeniem prawa decyzji administracyjnej odmawiającej poprzednikowi prawnemu powódek - byłemu właścicielowi nieruchomości położonej w W. przy ulicy (...) (obecni (...))prawa własności czasowej do gruntu na podstawie art. 156 § 1 pkt. 2 k.p.a., powódkom przysługuje roszczenie odszkodowawcze w oparciu o przepis art. 160 § 1 i 2 k.p.a. Zgodnie bowiem z art. 5 ustawy z dnia 2004 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw /Dz. U. Nr 162, poz. 1692/, wprowadzającej nowe regulacje dotyczące odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej, zmiany nią wprowadzone nie mają zastosowania do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy. Jak wypowiedział się zaś Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 31 marca 2011 roku /III CZP 112/10, nie publ., LEX numer 751460/ do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 01 września 2004 roku, której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono zarówno przed, jak i po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a.

Jak już zostało zacytowane w myśl art. 160 § 2 k.p.a. do odszkodowania stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. W związku z powyższym rzeczą powodów było wykazanie bezpośredniego, normalnego związku przyczynowego pomiędzy powstałą szkodą a wydaną decyzją administracyjną, dotkniętą wadą. Jak wynika bowiem z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, stwierdzenie, że decyzja administracyjna została wydana z rażącym naruszeniem prawa przesądza o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności /tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 maja 1985 roku, II CR 121/85, OSNC 1986, nr 4, poz. 53/.

Co do zgłoszonego roszczenia podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy skoro skutki prawne odmowy przyznania prawa własności czasowej są nieodwołalne z uwagi na odmowę ustanowienia użytkowania wieczystego, co zresztą nie było kwestionowane, to pomiędzy wymienionym orzeczeniem administracyjnym a szkodą istnieje normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Szkodą rzeczywistą /damnum emergens/, której naprawienia domagają się powódki, jest bowiem uszczerbek majątkowy, jaki powstał na skutek niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa własności czasowej części dawnej nieruchomości dekretowej i w efekcie doprowadził do ostatecznego odjęcia im prawa własności nieruchomości gruntowej w tym zakresie.

Do konkluzji o istnieniu bezpośredniego związku przyczynowego prowadzi dokonana – zgodnie z zaleceniami Sądu Najwyższego - ocena, czy szkoda nastąpiłaby także wtedy, gdyby zapadła decyzja zgodna z prawem /tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 06 lutego 2004 roku, II CK 433/02, LEX nr 163987/. Należy bowiem przyjąć, że alternatywnym zachowaniem się właściwego organu w odpowiedzi na wniosek złożony na podstawie art. 7 dekretu byłaby decyzja przyznająca prawo własności czasowej gruntu. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego i Naczelnego Sadu Administracyjnego art. 7 ust. 2 dekretu z dnia 26 października 1945 roku był źródłem obowiązku gminy, a następnie Państwa i odpowiadającego mu uprawnienia byłego właściciela do domagania się ustanowienia prawa w drodze administracyjnej decyzji /tak min. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 07 lutego 1995 roku, III ARN 83/94, OSNAPUS z 1995 roku, Nr 12, poz. 142 i Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 14 października 1996 roku, OPK 19/96, ONSA z 1997 roku, Nr 2, poz. 56/.

Zgodnie z najnowszą linią orzecniczą Sądu Najwyższego /tak min. w wyroku z dnia 16 grudnia 2009 roku, I CSK 175/09, OSNC z 2010 roku, Nr 7 – 8, poz. 115/ w zakres stanu faktycznego podlegającego ustaleniu w sprawie o odszkodowanie wchodzi także - jako jego element - sytuacja prawna wywołana decyzją administracyjną. W takim wypadku sąd nie może pominąć stanu prawnego stworzonego przez tę decyzję ani stanąć na stanowisku, że do stanu faktycznego będącego podstawą decyzji administracyjnej należało ustosunkować się inaczej niż uczynił to organ administracyjny, byłoby to bowiem równoznaczne z niedopuszczalnym kwestionowaniem przez sąd powszechny merytorycznej zasadności decyzji administracyjnej. Zachodzi zatem konieczność przyjęcia stanu prawnego wywołanego decyzją administracyjną i włączenia go do podstawy orzeczenia w sprawie cywilnej. W tym

znaczeniu sąd orzekający o roszczeniu odszkodowawczym przewidzianym w art. 160 § 1 k.p.a. jest związany decyzją nadzorczą, stwierdzającą nieważność decyzji lub jej wydanie z naruszeniem prawa.

Nawet gdyby zaś przyjąć - jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wcześniejszego wyroku z dnia 02 marca 2006 roku / I CSK 90/05, OSNC z 2006 roku, Nr 11, poz. 193/ - że Sąd władny jest wyprowadzać własne wnioski co do prawidłowości decyzji odmawiającej przyznania własności czasowej, to rzeczą strony pozwanej jest wykazanie, czy ewentualnie z innych przyczyn niż uznane za bezprawne Prezydium Rady Narodowej w m.st. W. mogło wydać w dniu 10 lutego 1951 roku decyzję odmowną. Taki dowód nie został zaś w niniejszej sprawie przeprowadzony.

Podzielić należy bowiem w pełni pogląd prezentowany przez Naczelnego Sąd Administracyjny w uzasadnieniach wyroków z dnia 11 grudnia 1998 roku /IV S.A. 434/97, LEX nr 458/ i z 19 listopada 2001 roku /I S.A. 640/00, LEX nr 81/, że dekretem z dnia 26 października 1945 roku nie można przypisywać charakteru wyłączeniowego, gdyż nawet fakt przeznaczenia terenu pod budynki i urządzenia użyteczności publicznej nie oznacza zmiany przeznaczenia każdego obiektu na danym terenie i swoistego wyłączenia dokonanego bez potrzeby prowadzenia odpowiedniego postępowania. Istotny jest bowiem rzeczywisty zakres przedmiotowy planu, który nie służył zmianie stosunków własnościowych, lecz celom odbudowy i rozbudowy.

Należy więc uznać, że w niniejszej sprawie uwzględnienie wniosku byłego właściciela wykluczyłoby powstanie szkody, a więc istnieje normalny związek przyczynowy między zaistniałą szkodą a wydaniem nieważnej decyzji Prezydium Rady Narodowej w m.st. W. o odmowie przyznania własności czasowej.

Tym samym dokonana powyżej zgodnie z zaleceniami Sądu Najwyższego zawartymi w uchwale z dnia 21 marca 2003 roku /III CZP 6/03, OSNC z 2004 roku, Nr 1, poz. 4/ w ramach dowodów przedstawionych przez strony zgodnie z zasadą kontradyktoryjności ocena całokształtu okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, że uszczerbek majątkowy po stronie powodów jest normalnym następstwem niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa wieczystej dzierżawy.

W ocenie Sądu skutki prawne odmowy przyznania prawa własności czasowej są nieodwracalne, więc przyjąć należy, iż pomiędzy wyżej wymienionym orzeczeniem administracyjnym a szkodą istnieje normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Szkodą rzeczywistą /damnum emergens/, której naprawienia domagają się powódki, jest bowiem uszczerbek majątkowy, jaki powstał na skutek niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa własności czasowej i w efekcie doprowadził do ostatecznego odjęcia poprzednikowi prawnemu powódek prawa własności nieruchomości o konkretnej wartości majątkowej.

Jak wykazano wyżej prawnie wadliwą była wydana w dniu 10 lutego 1951 roku decyzja Prezydium Rady Narodowej w m.st. W., mocą, której odmówiono byłemu właścicielowi przyznania prawa własności czasowej do nieruchomości gruntowej położonej w W. przy ulicy (...) (obecnie ul. (...)). Zgodnie zaś z treścią art. 160 § 3 k.p.a. odszkodowanie przysługuje od organu, który wydał zaskarżoną decyzję z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. Ponieważ organ, który tę decyzję wydał już nie istnieje, wobec tego odpowiedzialność odszkodowawcza obciąża następcę prawnego organu, który tę wadliwą decyzję wydał. Tym organem jest obecnie Wojewoda (...). Przedstawiony stan prawny prowadzi do wniosku, iż biernie legitymowany w sprawie jest Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę (...).

W tym zakresie Sąd podziela także w całości tezę i uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07 grudnia 2006 roku /III CZP 99/06, OSNC z 2007 roku, Nr 8, poz. 79/, że Skarb Państwa jest biernie legitymowany w sprawach o naprawienie szkody wynikłej z ostatecznej decyzji administracyjnej, o której mowa w art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 roku - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych /Dz. U. Nr 32, poz. 191 z późn. zm./.

Należne powódkom odszkodowanie w zakresie damnum emergens zostało obliczone w oparciu o omówiony powyżej dowód z opinii biegłego B. B. (2). Sąd uznał, że miarodajną dla ustalenia wysokości odszkodowania będzie wartość gruntu utraconej nieruchomości określona według stanu tej nieruchomości na dzień wydania decyzji, która spowodowała szkodę, czyli na dzień 10 lutego 1951 roku, a cen na datę sporządzenia opinii, a to zgodnie z treścią art.

363 § 2 k.c. Wartość działki o pow. 577 m⁽²⁾ stanowiącej część działki ewidencyjnej (...) z obrębu (...) jako część dawnej nieruchomości (...) nr hip. (...) wyniosła zgodnie z ustaleniami biegłego wyniosła(...)zł. W związku z tym należne powódcom odszkodowanie zostało obliczone stosownie do udziałów tych powódek wynikających z postanowień o stwierdzeniu nabycia przez nich spadku po byłych właścicielach. I tak dla powódek E. G. (1) i L. L. odszkodowanie wyniosło po (...) zł.

Stosownie do treści art. 481 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, Sąd zasądził na rzecz każdej z powódek odsetki ustawowe od daty wyrokowania w pierwszej instancji jako daty konkretyzacji roszczeń odszkodowawczych powodów, dlatego też żądanie zasądzenia odsetek od daty opinii biegłego jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu

W konsekwencji dalej idące żądanie co do kwoty głównej oraz co do odsetek podlegało oddaleniu (pkt II wyroku).

Sąd uznał za niezasadny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia, gdyż stosownie do § 3 art. 160 k.p.a. roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem lat 3 od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem art. 156 k.p.a. albo decyzja, w której organ stwierdził w myśl art. 158 k.p.a. , że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 k.p.a. Jednocześnie zgodnie z art. 160 § 2 k.p.a. do odszkodowania stosuje się przepisy k.c. z wyłączeniem art. 418 k.c. Niezaprzeczalnie decyzja administracyjna z dnia 22 marca 2014 roku stała się ostateczna dla powódki E. G. (1) najwcześniej w dniu 3 kwietnia 2012 roku, zaś dla powódki L. L. w dniu 6 kwietnia 2012 roku. powódki wystąpiły z niniejszym pozwem w dniu 3 kwietnia 2015 roku, a więc dochowały 3 letniego terminu przedawnienia.

W zakresie kosztów procesu w oparciu o art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. ustalono, że koszty podlegają stosunkowemu rozdzieleniu w ten sposób, że: powódki ponoszą koszty postępowania w 66,58 %, zaś pozwany w 33,42 % na podstawie art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. pozostawiając szczegółowe ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.